

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-181-7-6>

ІДЕЯ «МІЖМОР'Я» Ю. ПІЛСУДСЬКОГО ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ

Комиш С. В.

*заступник начальника циклової комісії технічного
та тилового забезпечення*

*Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
м. Львів, Україна*

Федеративна концепція «Міжмор'я» вперше була обґрунтована польським політичним і державним діячем Ю. Пілсудський [1, с. 4]. Він мав намір після Першої світової війни відродити не лише Польщу, але, передусім, прагнув створити федерацію, що складається з союзних країн: Польщі, Литви, України та Білорусі. Даний блок мав ідею протиставити держави Східної Європи як противагу Російській імперії та сформувавши блок суверенних держав, забезпечити економічну та військову безпеку учасникам союзу. Ю. Пілсудський був переконаний, що саме імперська Росія представляє найбільшу загрозу незалежності Польщі та іншим державам регіону. Тому на його думку спільна боротьба за незалежність стояла на першому місці для поляків, литовців, білорусів та українців.

Зрештою, широкий географічний масштаб проекту, відмінності в інтересах і зовнішніх політиках держав федеративного проекту Ю. Пілсудського, та недовіра відносно концепції державної асиміляції поляками країн-членів «Міжмор'я» зробило неможливим реалізацію даної ідеї.

Зокрема, 18 березня 1921 року у Ризі, після укладання мирового договору між Україною і Росією з однієї сторони та Польщею з другої, який підсумував результати Польсько-радянської війни та визначив кордон між сторонами договору поклав остаточну крапку ідеї «Міжмор'я», потужної федерації від Балтійського моря до Чорного з політичним центром у Варшаві, та змусив Ю. Пілсудського укласти мир із більшовиками [2, с. 266].

В результаті, подальша відсутності військово-політичної згуртованості країн Східної Європи, 23 серпня 1939 року, Німеччина і Радянський Союз уклали Договір про ненапад, відомий також як Пакт Молотова-Ріббентропа відповідно до якого сторони договору розділили сфери впливу в Північній та Східній Європі без врахування інтересів країн даних територій [3, с. 299].

Загалом, якщо розглядати події сьогодення, на нашу думку, безпека країн Східної Європи цілком стала залежною від вже існуючих альянсів та блоків, які в своїх структурі, не готові в повній мірі забезпечити вирішення конфліктів та проблем сучасності. Реалізація ідеї Ю. Пілсудського «Міжмор'я» на фоні військової агресії Російської Федерації, стала актуальна, як ніколи. Для деяких країн Балтійсько-Чорноморського регіону, таких як Україна, Білорусь, Грузія, які не мають членства в НАТО, це є вкрай важливим. Також Польща зустрічається із загрозою наявності військового угруповання російських військ в місті Калінінград та нещодавніми елементами «гібридної» війни на власному кордоні у вигляді біженців. Крім того, країни Прибалтика, Болгарія, Румунія, Чехія, і Угорщина також усвідомлюють загрози, які виникають на тлі агресії Російської Федерації.

Тому, об'єднання країн Балтійсько-Чорноморського регіону виглядає, як доволі перспективний, потенційно-безпековий та економічний проект.

Даний проект виступив би захистом для кожної країни, якій погрожує Російська Федерація. Цей союз, назвемо його Східноєвропейський миротворчий альянс (далі – СЕМА), сформував б цілу безпекову мережу проти загроз сучасності. Наявність згуртованості всіх членів цього альянсу, дозволить створити сучасні інструменти боротьби та протидії «гібридним» елементам веденням конфліктів, якими користується Російська Федерація. Кожні «гібридні» стратегії противника, такі як, пропаганда, кібератаки, міграційні кризи були б протиставлені об'єднаним штабам країн-партнерів СЕМА та завдяки координації дій та наявності підрозділів швидкого реагування, були б припиненні. Також слід зазначити, що на фоні сучасних фактичних домовленостей Німеччини та Російської Федерації стосовно створення Північного Потoku – 2 (розширення газогону в Балтійському морі), який йде в захід держав Східної Європи, що у свою чергу створює економічну загрозу в східному регіоні, дозволяє припускати що старі альянси або пакти між Росією і Німеччиною мають місце в реаліях сучасності.

Зрештою, враховуючи, що Російська Федерація, на постійній основі збільшує військову присутність на своїх кордонах, можемо припустити, що можлива реалізація сценарію повномасштабної агресії з боку Російської Федерації. Тому наявність СЕМА, з сформованими військово-політичними договорами, та наявністю країн членів НАТО у своїй структурі [4], у випадку агресії на країну-партнера СЕМА, спровокує цілу систему безпекових гарантій.

Ось чому, встановлення модернізованої версії ідеї «Міжмор'я» для країн Східної Європи, є актуальним питанням, вирішення якого допомогло

б з організацією колективної системи оборони, яка присвячувала б більше уваги країна-партнерам ССМА, що в свою чергу забезпечило б їх превентивними інструментами захисту від кризового спектру конфліктів сучасності.

Література:

1. Laruelle M., Rivera E. Imagined Geographies of Central and Eastern Europe: The Concept of Intermarium Institute for European, Russian and Eurasian Studies (IERES) The George Washington University IERES Occasional Papers, March 2019, 31 с.
2. Наленч Т., Наленч Д. Юзеф Пилсудський Легенды и факты: Навчальний посіб. К: Издательство политической литературы, 1990. 420 с.
3. Овчаренко О. Польща в політиці СРСР (вересень 1939 р.) Сторінки воєнної історії України: 36. наукових статей, НАН України. Ін-т історії України. К., 2002, Вип. 6, 358 с.
4. The North Atlantic Treaty, Washington D.C., 04.04.1949, 18 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-181-7-7>

ПОЛЬСЬКА НАРОДНИЦЬКА ПАРТІЯ – ВІД ІДЕЇ ДО ДЕЛЕГУВАННЯ В ПОЛЬСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ (1894-1919 рр.)

Приходько М. М.

кандидат історичних наук,

докторант кафедри Цивілізаційної історії та археології

Центрально-Східної Європи

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

м. Київ, Україна

Вже, 1 квітня 1894 р. у Кракові відбувся мітинг на честь повстання Костюшка, під час якого група інтелігенції, що об'єдналася навколо газети «Кур'єр Львівський», заснувала Польське демократичне товариство. Її головою став д-р Кароль Леваковський, а до правління увійшли Й. Стапінський та Г. Ревакович[1,с.201]. Під час з'їзду Товариства в Жешуві 28 липня 1895 р. було прийняте рішення про створення Польської Народницької партії, президентом якої було обрано К. Леваковського.